

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΤΟ 19ο ΑΙΩΝΑ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων:

- α. Αλυτρωτικά κινήματα
- β. Κεντρική Επιτροπή υπέρ των Κρητών
- γ. Αγγλοελληνική Επιτροπή

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να γράψετε, στο κενό αριστερά, το γράμμα του δεδομένου της Β' στήλης, που αντιστοιχεί στο δεδομένο της Α' στήλης (κάποια δεδομένα της Β' στήλης περισσεύουν).

1.

Α'. Ομάδες προσφύγων	Β'. Πόλεις όπου εγκαταστάθηκαν κατά την οθωμανική περίοδο
1. _____ Ψαριανοί 2. _____ Μακεδόνες 3. _____ Κρήτες 4. _____ Ηπειρώτες 5. _____ Χίοι	α. Οθωνούπολη β. Κυλλήνη γ. Ερέτρια δ. Αθήνα ε. Πειραιάς στ. Νέα Πέλλα ζ. Μεθώνη

2.

Α' Θέματα που απασχόλησαν την Εθνοσυνέλευση του 1843-1844	Β'. Ρύθμιση
1. _____ Προϋποθέσεις για την απόκτηση της ιδιότητας του Έλληνα πολίτη. 2. _____ Καθορισμός των προσόντων των δημοσίων υπαλλήλων	α. Συνταγματική ρήτρα β. Βασιλικό διάταγμα γ. Ψήφισμα της Εθνοσυνέλευσης δ. Διπλωματική ρύθμιση ε. Νομοθετική ρύθμιση

3.

Α' . Επιτροπές που συστάθηκαν κατά τη διάρκεια των αλυτρωτικών κινήματων του 19 ^{ου} αιώνα	Β'. Δράση των επιτροπών αυτών
1. _____ Μακεδονική Επιτροπή 2. _____ Κεντρική Επιτροπή υπέρ των Κρητών 3. _____ Αγγλοελληνική Επιτροπή	α. Περίθαλψη των Μακεδόνων προσφύγων- β. Οργάνωση της επανάστασης στη Μακεδονία γ. Ενίσχυση του Κρητικού αγώνα δ. Οργάνωση του Κρητικού αγώνα ε. Περίθαλψη των Κρητών προσφύγων

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Με ποιο τρόπο αντιμετωπίστηκαν οι Ψαριανοί πρόσφυγες από τους κατοίκους των νησιών Τήνο, Πάρο, Άνδρο, Σπέτσες, όπου κατέφυγαν μετά την καταστροφή της πατρίδας τους;

Μονάδες 13

ΘΕΜΑ Β2

Να αναφερθείτε στον τρόπο με τον οποίο η Εθνοσυνέλευση του 1843-1844 ρύθμισε το θέμα του δικαιώματος του «εκλέγεσθαι» για τους ετερόχθονες.

Μονάδες 12

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τα στοιχεία που θα αντλήσετε από τα πιο κάτω παραθέματα και το σχολικό εγχειρίδιο, να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα:

α) Πώς εμφανίζεται στο πολιτικό πεδίο η κρίση στις σχέσεις αυτοχθόνων και ετεροχθόνων;

β) Ποια είναι τα κυριότερα επιχειρήματα που διατυπώνει κάθε πλευρά;

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Στα 1844 (...) για πρώτη φορά περιγράφονται με κάποια ακρίβεια τα διακυβεύόμενα. Στο τρίτο άρθρο του Συντάγματος (...) επρόκειτο πάλι για τον καθορισμό των ιδιοτήτων του Έλληνα πολίτη, που όμως τώρα, στη συζήτηση, συγγεόταν με τον ορισμό των προσόντων του Έλληνα δημοσίου υπαλλήλου. Η σύγχυση υπαινίσσεται το κύριο πρακτικό όφελος που έμοιαζε να έχει για πολλούς ο τίτλος του πολίτη. Το θέμα ήταν να αποδειχθεί σε ποιους χρωστούσε το ελληνικό κράτος μια θέση στη δημοσιούπαλληλία.

Στη συζήτηση ο άξονας αναφοράς είναι κοινός για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη: είναι το 1821, που οι μεν ετεροχθονιστές εξαίρουν ως επανάσταση όλης της ελληνικής φυλής, απέναντι στην οποία η Ελλάδα έχει αναλάβει ορισμένες δεσμεύσεις. Ενώ οι αυτοχθονιστές επιμένουν στα πράγματα (...). Γι' αυτούς δεν ενδιέφεραν οι αρχικές προθέσεις, αλλά το γεγονός ότι η επανάσταση εντοπίστηκε έτσι κι αλλιώς στον ελλαδικό χώρο, και συνεπώς η ίδια η ύπαρξη του κράτους οφειλόταν στις υπηρεσίες των κατοίκων αυτού του χώρου. Και ενώ οι πρώτοι είχαν την άνεση να κινηθούν στα λίγο ή πολύ γνωστά πλαίσια της επαναστατικής συνθηματολογίας, η επιχειρηματολογία των δεύτερων αποτελούσε ακριβώς παρέκκλιση από την αναδρομική αυτή ομοψυχία.

Έλλη Σκοπετέα, Το "Πρότυπο Βασίλειο" και η Μεγάλη Ιδέα, Αθήνα 1988, σσ. 51-52.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η υπηρεσία στον κρατικό μηχανισμό ως πηγή πλουτισμού είχε σχέση όχι με τις γλίσχρες αποδοχές του κρατικού υπαλλήλου, αλλά με τη νόμιμη ή την παράνομη χρησιμοποίηση της κρατικής θέσεως για τον πλουτισμό του κατόχου. Η φοροδιαφυγή, η προτεραιότητα στην αγορά εθνικών γαιών και η εξασφάλιση άτοκων κρατικών δανείων (...) ήταν τα μέσα πλουτισμού που είχε στη διάθεσή του ο κρατικός υπάλληλος.

Νικηφόρος Διαμαντούρος, Η περίοδος της συνταγματικής μοναρχίας, Ι.Ε.Ε., τ. ΙΓ' σσ. 110-111.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης (πληρεξούσιος Αθηνών, αυτοχθονιστής) υποστήριξε τον αποκλεισμό των ετερόχθονων από τις δημόσιες θέσεις: «Από τον πατριωτισμό μας εσαπίσαμεν το σπίτι μας• μας φθάνει πλέον ο πατριωτισμός. Ας αγκαλιάσωμεν τον βασιλέα μας να φκιάσωμεν το σπίτι μας. Αυτοί [οι ετερόχθονες] εκάθησαν τόσα χρόνια και έτρωγαν ψωμί και έφεραν την πατρίδα μας άνω-κάτω. Ας καθίσωμεν τώρα και ημείς να φάγωμεν ψωμί».

Ο Ευστάθιος Σίμος (πληρεξούσιος Ηπειρωτών, ετεροχθονιστής): «Εν μόνον ήτο το βέβαιον, ότι ολίγον ή πολύ, μικρόν ή μέγα μέρος της από αίματα πλημυρούσης [ελληνικής] γης ήθελεν μείνει ελεύθερον αυτό το μέρος έπρεπε να είναι η κοινή πατρίς όλων των επαναστησάντων Ελλήνων, όλων των κατοίκων των επαρχιών εκείνων όσοι εις τον πόλεμον ηγωνίσθησαν, εθυσιάσθησαν, έπαθον, κατεστράφησαν. Ιδού η μεγάλη συνθήκη, η συνδέσασα τας επαναστατησάσας ελληνικάς επαρχίας, ιδού το μέγα προς αλλήλους συνάλλαγμα των Ελλήνων γραφέν όχι με μελάνην, αλλά με αίμα. Έτο ένωσις ειλικρινής, ήτο ένωσις αδελφική. Ποίος εις την μακαρίαν εποχήν εκείνην, εποχήν κινδύνων, εποχήν των παθημάτων, αλλά και εποχήν δόξης και ακραιφνούς τότε πατριωτισμού, ποίος ήθελε φροντίσει, ποίος ήθελεν ειπεί ό,τι άλλο παρά κοινή ήθελεν είσθαι η μέλλουσα τύχη των ηνωμένων εκείνων λαών, των αδιαίρετων εκείνων επαρχιών.

Ιωάννης Δημάκης, Η Πολιτειακή Μεταβολή του 1843 και το Ζήτημα των Αυτόχθονων και Ετερόχθονων.

ΘΕΜΑ Δ1.

Με βάση τα παραθέματα και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε στην προσφορά των Κυδωνιαίων προσφύγων στην επαναστατημένη Ελλάδα.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Πλείστοι Μικρασιάται πρόσφυγες διεπεραιώθησαν εις την Πελοπόννησον, ένθα διεσπαρμένοι εις τα διάφορα ελληνικά σώματα εμάχοντο προς τους Τούρκους (...). Κυδωνιείς ιδίως απετέλεσαν τον πυρήνα του πρώτου τακτικού στρατού της νεωτέρας Ελλάδος, ο οποίος τόσας υπηρεσίας προσέφερε κατά το διάστημα της επαναστάσεως και ο οποίος έγινε η βάση της στρατιωτικής οργανώσεως της χώρας (...). Η σύστασις του τακτικού στρατού θα ήτο εξαιρετικούς δύσκολος (...) εάν επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εξ Ελλήνων μόνον της κυρίως Ελλάδος. Η προσπάθεια προς δημιουργίαν τακτικού στρατού προσέκρουε διαρκώς εις την λυσσαλέαν αντίδρασιν των διαφόρων τοπικών πολιτικών και στρατιωτικών αρχηγών, οι οποίοι κατενόουν, ότι διά της δημιουργίας εθνικού και όχι τοπικού στρατού έχανον την δύναμιν των, όργανον της οποίας ήσαν οι ακολουθούντες αυτούς ένοπλοι.

Απ. Βακαλόπουλος, Πρόσφυγες και προσφυγικόν ζήτημα κατά την Επανάστασιν του 1821, Ιστορική Μελέτη, Εν Θεσσαλονίκη 1939, σσ.18-19

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Οι διδάσκαλοι της περιφήμου Ακαδημίας των Κυδωνιών, Θεόφιλος Καΐρης, Βενιαμίν ο Λέσβιος, Ευστράτιος Πέτρου προσέφεραν τα φώτα των εις την υπηρεσίαν της κοινής υποθέσεως. Κυδωνιείς δε πρόσφυγες, μαθηταί φαίνεται της Ακαδημίας ταύτης, εισήγαγον εις τινα σχολεία των νήσων του Αιγαίου και εις το Ναύπλιον την ως θαυματουργόν τότε θεωρουμένην παιδαγωγικήν αρχήν της αλληλοδιδασκτικής μεθόδου. Η αξία της πνευματικής επιδράσεως των Κυδωνιέων καταφαίνεται, όταν αναλογισθή τις ότι η επανάστασις παρέλυσε την πνευματικήν δάναμιν και της δούλης και της ελευθέρας Ελλάδος. Κυδωνιεύς επίσης ο Κων. Τόμπρος, ο άλλοτε ιδρυτής του τυπογραφείου της Ακαδημίας, έγινε ο πρώτος οργανωτής του τυπογραφείου της κυρίως Ελλάδος εις τας Καλάμας. Εκεί εξεδίδοντο η εφημερίς «Ελληνική Σάλπιγξ» και άλλα έγγραφα της κυβερνήσεως. Αλλά και από της απόψεως των ηθών και εθίμων θα επέδρασαν οι Κυδωνιείς, πιθανώς δε και οι άλλοι πρόσφυγες, επί τους λοιπούς Έλληνας, ως π.χ. αναφέρεται ότι κατά τας αρχάς έτι του παρόντος αιώνος [20ού] εψάλλοντο εν Αιγίνη κατά την παραμονήν της πρωτοχρονιάς τα Αϊβαλιώτικα κάλαντα (...).

Απ. Βακαλόπουλος, , ό.π., σ. 20